

Kokkuvõtte teemal: Vaade möödunud hooajale. Talvised tööd (kärjemajandus). Mesilaste kontroll talvel. Varakevadised ettevalmistused..

Aeg ja koht: Ida-Viru Mummu seltsi mesinike õppe- ja teabepäev, Kukruse mõisa Seltsimajas Kohtla vallas Ida-Virumaal, 03.12.2011, Lektor: Eret Laht, lektorileping PR-8-1.4-21

Vaade möödunud hooajale.

Vaatasime, võrdlesime ja analüüsisime möödunud suvel eri piirkondades registreeritud tarukaalusid.

Kõigepealt selgitus kuidas tarukaal saadakse.

Taru algne kaal on 0 või mingi algnäit, see ei oma tähtsust ning järgnevalt igal õhtul kaalutakse ja lisatakse päeva jooksul mesilaste poolt kogutu. Kui mesinik paneb raame juurde, või hiljem võtab mett välja, siis seda ei arvestata.

Tarukaalu muutmise kõver näitab, kuidas muutub taru kaal mesilaste tegevuse tõttu.

Võrdleme meekorjet erinevates piirkondades.

- Valgamaa, Otepää
- Võrumaa, Rõuge vald
- Põlvamaa, Räpina vald
- Jõgevamaa, Pajusi vald
- Lääne-Virumaa, Tamsalu vald
- Raplamaa, Kehtna vald
- Harjumaa, Aegviidu
- Läänemaa, Ridala vald
- Hiiumaa, Pühalepa vald
- Saaremaa, Muhu vald

Kaalukõverad on eri piirkondades erinevad, kuid siiski pea kõigil on näha kaalu tõusu juuni 24.paiku (v.a saared). Tarukaal juuli teises pooles enam eriti ei tõuse.

Tarukaalude järgi tundub, et parem meeaasta oli Lõuna- ja Kesk-Eestis ning madalamaks jäid näitajad Lääne-Eestis ja Saartel.

Kuna Jänedal oli küsiti, kas oleks soovijaid kes tahaks ise sellega tegelema hakata, esitasin selle küsimuse ka siin. Erilist huvi keegi üles ei näidanud. Tõdeti, et enda jaoks oleks see ju huvitav, aga kohustust võtta ei soovinud keegi osalejatest.

Talvised tööd (kärjemajandus).

Sellest, kui korralikult ja kui palju on talvel tehtud ettevalmistustöid mesindushooaja alguseks, oleneb suurel määral kevadiste ja suviste mesilas tehtavate tööde kiirus ja kvaliteet.

Kõik tööd mis on võimalik ära teha talvel, tuleks ära teha.

1. Kui sügisel ei jõutud kõiki kärgi ära sorteerida siis viiakse see lõpule nüüd. Välja praagitud kärjed sulatatakse vahaks ning raamid desinfitseeritakse. Vaha vahetatakse kärjepõhjadeks.

2. Valmistatakse uusi raame ja korrastatakse vanu raame.
3. Korrastatakse tühjad tarud ja muu mesindusinventar.
4. Tehakse kokkuvõtteid möödunud hooajast ning täiendatakse teadmisi.

Välja prakeeritakse ja sulatakse vahaks: talvepesas olnud kärjed, tumedad, auklikud kärjed, traatidelt mahavajunud kärjed, paljude lesekanudega kärjed, hiirte poolt kahjustatud kärjed. Arutleti aktiivselt kas suirakärgi tuleks hoida kevadeks, kuidas neid säilitada nii, et nad ei läheks hallitama. Osalejad jagunesid umbes pooleks, st need, kes säilitavad ning need kes seda vajalikuks ei pea, sest kevadel saavad mesilased juba loodusest piisavalt õietolmu (sarapuu, lepp, paju).

Ülejäänud korralikud ülesehitatud kärjed, poolülesehitatud kärjed või ülesehitamata jäänud raamitud kärjepõhjad kuuluvad säilitamisele kuni järgmise kevadeni. Et ära hoida vahakoid olen töödelnud hoiukastid äädikaga. Samuti tuleb hoolega jälgida et säilitusruumis ei teeks pahandusi hiired.

Kärjepõhjad tuleks muretseda juba varakult. Aastad pole vennad ja kärjepõhja võib vaja minna varem kui eelmistel aastatel.

Ka kohalolijatest oli enamusel vaha sulatatud ning osaliselt kärjepõhjaks vahetatud.

Iga mesinik peaks tootma nii palju vaha, et sellest jätkuks oma mesilale kärjepõhjade valmistamiseks. Minimaalne kogus pere kohta on 0,5 kg. Sellest saab valmistada 6-7 lehte kärjepõhja mõõtmetega 39,5 x 25 cm (sobib eesti tarule).

Varutud kärjepõhjad laotage tasasele alusele virnadesse. Ühte virna võib laduda 4-5 kg kärjepõhja.

Säilitusruum ei tohi olla liiga soe, temperatuur ei või tõusta üle 18 kraadi. Liiga soojas võivad lehed üksteise külge kleepuda ja siis on neid raske hiljem kasutada.

Mesilaste kontroll talvel.

Kui pered on korralikult söödud ja nõuetekohaselt talveks ette valmistatud, peaksid nad normaalselt talvituma.

Siiski tuleks aeg-ajalt neid vaatamas käia kas linnud või hiired pole mesilasi kimbutama tulnud.

Mesilaste häirijateks on talvel linnud. Lindudest võivad kahju tekitama tulla tihased, harvem rähnid. Tihased hakkavad mõnikord juba sügisest ründama neid peresid, kes moodustavad talvekobara hiljem. Tihaste vastu aitab lennulaua asetamine talveasendisse ning taru ette võrgu või kuuseokste paigutamine. Kuuseokstega varjatakse kogu taru esikülj ja mõned kuuseoksad pannakse ka taru alla, et maha varisenud surnud mesilased ei ahvatleks lindusid. Küsimusele, kas on parem tihaseid sööta või mitte jäi vastus saamata.

Mida teha kui tarus on hiir. Hiired võivad tarudesse tungida liiga suure lennuava kaudu, õhuavade kaudu. Kui aga katta lennuava nn hiirevõrguga, siis nad läbi ei pääse. Tarru pugunud hiir toitub peamiselt suirast, milleni pääsemiseks närib ta katki mitte ainult need kärjed, kus

suir on, vaid ka teised. Hiire tarru pääsemisest annavad tunnistust lennuavast paistvad kattematide osad, lennuava puhastamisel tuleb välja hulgaliselt kärjetükikesi. Kui hiired on tarust kõrvaldatud, tuleb vahetada reostunud matid ning kõrvaldada puudused, mis võimaldasid hiirte pääsemise tarru. Kontrollima peaks ka söödavaru.

Jälgida lennuava ja perede kuulamine. Talvel tuleb jälgida, kas rohke langetis ei ole lennuava ummistanud. Langetis tõmmatakse traadi või mõne muu sobiva vahendi abil lennuava kaudu välja nii, et mesilasi ei häiriks. Väljatõmmatud langetist ei tohi jätta taru ette maha, sest siis meelitame ligi hiiri ja tihaseid. Kui lennuavast välja tõmmatud langetis on kuiv ja sisaldab kuiva vahapuru, näitab see, et pere talvitub normaalselt. Kokku kleepunud märke või surnud ja hallitanud mesilased on märk sellest, et tarus on liiga niiske. Pärast lennuava puhastamist laseme perel natuke rahuneda, sest talvel tuleb peresid aeg-ajalt kuulata. Normaalselt talvituva pere sumin on nõrk. Kergele koputusele vastab pere tugevama, kuid kiiresti vaibuva suminaga. Kui pere on ärritunud, peab leidma selle põhjuse. Selleks võib olla hiir või on mesilastel nälg.

Sööda puudumisel võib ka talvel mesilasperele sööta anda. Kui on võib anda eelsoojendatud (toatemperatuuril) meekärjed ning paigutada need teine teisele poole kobarat. Seda saame taha, kui välistemperatuur on nullilähedane. Kui aga on perele vaja abi anda külmemas ilmaga, siis võime kärje asetada pesa peale eemaldades 2-3 raamivaheliistu. Valmistada võib ka puresööta meest ja tuhksuhkrust – 1:4-6 ning paigutada see samuti pesa peale kilekotis, millele on sisse lõigatud praod.

Varakevadised ettevalmisused.

Kevadel, kui päike käib juba kõrgemalt hakkab tarude ümbert lumi sulama. Nüüd peame jälgima, et sulav lumi ei valguks lennuavasse ega mujalt pragudest tarru (lumi tuleb eemaldada ka katuselt). Lume kiiremaks sulamiseks on soovitatav tarude ümber külvata tuhka või turvast, see kiirendab lume sulamist puhastuslennu ajaks. Lumele võib asetada põhku, see ei soodusta küll sulamist, aga on vajalik selleks, et kui mesilased taru lähedale maha kukuvad, siis nad ei kangestu lumel ja ei hukku.

Kevadised tööd mesilas algavad ettevalmistumisega mesilasperede puhastuslennuks. Puhastuslend on vajalik mesilastele talvejooksul kogunenud seedejätetest vabanemiseks. Mida varem mesilased puhastuslennu ära saavad teha, seda varem saab pere arenema hakata. Kõige varem toimub puhastuslend märtsi algul ja kõige hiljem aprilli lõpul. Tavaliselt toimub puhastuslend märtsi lõpul.

Talvises asendis lennulaud tuleb paigutada normaalasendisse.

Mesilaste puhastuslend toimub päiksepaistelise ilmaga, kui varjus on vähemalt +10°C, kella 10 ja 12 vahel. Mesilaste seedejätet võivad sattuda mesilas ja selle lähimas ümbruses kõikjale (hoiatada naabreid, et nad pesu ei peseks). Puhastuslendu kiirendab pesa soojenemine päikese mõjul, selleks eemaldatakse tarukatus ja kattepadjad. Lennuava avatakse täies pikkuses.

Mesilasperede kiirläbivaatuse ülesandeks on saada ülevaade talvitunud mesilasperede seisukorrast. Kiirläbivaatus tehakse samal päeval kui toimub puhastuslend.

Esmajärjekorras tuleb läbi vaadata need pered kus mesilased käisid halvasti puhastuslennul.

Kiirläbivaatlusel tuleb kindlaks teha:

1. söödavarude olemasolu

2. sööda kvaliteet

3. pesa niiskus

4. pesa puhtus

5. ema olemasolu tuleb kontrollida ainult nendest peredest kus tekkis kahtlus, et ema on hukkunud. Pesa kontrollimiseks piisab, kui kummastki pesa servast vaadata kahte kärke. Kui nendes kärgedes on sööta ei ole esialgu söödapuusust vaja karta. Nendelt äärmistelt kärgedelt näeme ära ka pesa olukorra niiskuse ja puhtuse suhtes. Kui sööt on kärgedes kristalliseerunud või on seda vähe, tuleb kristalliseerunud meega või tühjad raamid tarust eemaldada ja asendada need varukshoitud söödakärgedega. Söödakarjed tuleb paigutada mesilastega tihedasti asustatud raami kõrvale.